

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
інфраструктури України
15 березня 2016 року № 104

ПОЛОЖЕННЯ

про функціональну підсистему запобігання і реагування на загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на морському і річковому транспорті в акваторії морських портів, організації пошуково-рятувальних робіт в акваторії Чорного та Азовського морів

1. Це Положення визначає склад, завдання, рівні та організацію роботи функціональної підсистеми запобігання і реагування на загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на морському і річковому транспорті в акваторії морських портів, організації пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях (далі – функціональна підсистема).

2. Метою створення функціональної підсистеми є забезпечення захисту працівників підприємств, установ, організацій морського та річкового транспорту, зазначених у додатку 1 (далі – Підприємства), пасажирів та вантажів під час їх перевезення морським або річковим транспортом від надзвичайних ситуацій, що можуть статися внаслідок небезпечних подій в акваторії морських портів (далі – надзвичайні ситуації), а також організація пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях у мирний час та в особливий період.

У цьому Положенні термін «функціональна підсистема» вживається у значенні складової частини єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України (далі – Кодекс) і Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11.

3. Завданнями функціональної підсистеми є:

здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;

здійснення заходів цивільного захисту, спрямованих на захист від надзвичайних ситуацій працівників, а також пасажирів і вантажів під час їх перевезення морським та річковим транспортом;

забезпечення готовності підпорядкованих сил до дій в умовах загрози реагування на надзвичайні ситуації, а також проведення пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях;

забезпечення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій, визначення ризиків їх виникнення та розвитку;

своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів влади про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;

проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

організація та проведення пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі Чорного та Азовського морів;

забезпечення планування заходів цивільного захисту;

організація та проведення навчань (тренувань) з підготовки органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил;

розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування Підприємств;

інформування пасажирів, що перевозяться морським або річковим транспортом, щодо їх поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;

здійснення заходів щодо укриття працівників Підприємств та пасажирів у захисних спорудах цивільного захисту;

розроблення та забезпечення виконання галузевих програм і планів з питань цивільного захисту;

створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних ресурсів для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

інші завдання, визначені законодавством.

4. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою здійснюється Міністром інфраструктури України через заступника Міністра інфраструктури України, до повноважень якого належать питання формування та реалізації державної політики у сфері морського та річкового транспорту.

Управління функціональною підсистемою здійснюють:

а) на державному рівні – заступник Міністра інфраструктури України, до повноважень якого належать питання формування та реалізації державної політики у сфері морського та річкового транспорту через структурний підрозділ з питань цивільного захисту Мінінфраструктури;

б) на регіональному рівні:

голова ДП «Адміністрація морських портів України» через структурний підрозділ з питань цивільного захисту в складі апарату управління державного підприємства;

начальники філій ДП «Адміністрація морських портів України» через структурні підрозділи (призначених осіб) з питань цивільного захисту відповідно до статті 20 Кодексу;

директор ДП «Адміністрація річкових портів» через структурний підрозділ (призначену особу) з питань цивільного захисту в складі апарату управління державного підприємства;

в) на об'єктовому рівні:

начальники представництв ДП «Адміністрація річкових портів» через призначених осіб з питань цивільного захисту відповідно до статті 20 Кодексу;

керівники ДУ «Держгідрографія», ДП «Укрводшлях», ДП «Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України», АСК «Укррічфлот» та Підприємств через структурні підрозділи (призначених осіб) з питань цивільного захисту відповідно до статті 20 Кодексу.

Перелік підприємств, установ і організацій, що входять до складу функціональної підсистеми, наведено у додатку 1.

5. Для забезпечення координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, організації узагальнення та аналізу інформації про обстановку в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації функціонують:

1) на державному рівні:

Оперативний штаб Мінінфраструктури з реагування на надзвичайні ситуації у транспортно-дорожньому комплексі;

Комісія з питань надзвичайних ситуацій ДП «Адміністрація морських портів України» із залученням представників ДП «Адміністрація річкових портів», АСК «Укррічфлот», ДУ «Держгідрографія», ДП «Укрводшлях» та ДП «Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України»;

Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації ДП «Адміністрація морських портів України» (у випадку його створення);

2) на регіональному рівні:

комісії з питань надзвичайних ситуацій філій ДП «Адміністрація морських портів України» із залученням представників ДП «Адміністрація

річкових портів», філій ДУ «Держгідрографія», регіональних представництв ДП «Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України», філій АСК «Укррічфлот», судноплавних шлюзів (району гідротехнічних споруд, технічної ділянки водних шляхів) ДП «Укрводшлях»;

штаби з ліквідації надзвичайної ситуації філій ДП «Адміністрація морських портів України» (у випадку їх створення);

3) на об'єктовому рівні:

комісії з питань надзвичайних ситуацій Підприємств;

штаби з ліквідації надзвичайної ситуації Підприємств (у випадку створення);

Схему структури функціональної підсистеми наведено у додатку 2.

6. Проведення пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях під час реагування на надзвичайні ситуації всіх рівнів забезпечується ДП «Адміністрація морських портів України» відповідно до Міжнародної конвенції ООН з морського права Міжнародної конвенції з пошуку і рятування на морі 1979 року, Міжнародної конвенції про охорону людського життя на морі 1974 року, а також Національної системи пошуку і рятування на морі в морському пошуково-рятувальному районі України.

7. Оперативне чергування і забезпечення збору інформації про надзвичайні ситуації для функціональної підсистеми здійснюється:

1) на державному рівні:

у Мінінфраструктури цілодобово – оперативним черговим;

у ДП «Адміністрація морських портів України» – оперативно-черговою службою;

у ДП «Адміністрація річкових портів» – черговим;

у ДУ «Держгідрографія» – черговим;

у ДП «Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України» – черговим;

у ДП «Укрводшлях» – черговим;

2) на регіональному рівні:

у філіях ДП «Адміністрація морських портів України» – черговими (диспетчерськими) службами;

у представництвах ДП «Адміністрація річкових портів» – черговим;

у філіях ДУ «Держгідрографія» – черговими;

у регіональних представництвах ДП «Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України» – черговими;

у регіональних центрах та субцентрах Річкової інформаційної служби – черговими (диспетчерськими) службами;

на судноплавних шлюзах (районі гідротехнічних споруд, технічній ділянці водних шляхів) ДП «Укрводшлях» – черговими;

3) на об'єктовому рівні – черговими (диспетчерськими) службами або черговими Підприємств;

4) для організації пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях під час реагування на надзвичайні ситуації:

на державному рівні – Державним морським рятувально-координаційним центром;

на регіональному та об'єктовому рівнях – морськими рятувально-координаційні підцентрами.

Взаємне інформування оперативного чергового Мінінфраструктури, диспетчерів та чергових ДП «Адміністрація морських портів України» та Підприємств про виникнення надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до Інструкції про порядок надання інформації в Міністерстві інфраструктури при виникненні надзвичайних ситуацій у сфері транспорту, дорожнього господарства, туризму та інфраструктури, затвердженої наказом Міністерства інфраструктури України від 26 березня 2012 року № 186, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11 квітня 2012 року за № 541/20854.

Між оперативним черговим Мінінфраструктури та оперативно-черговою службою ДСНС відповідно до законодавства організується взаємне інформування про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій.

Між черговими (диспетчерськими) службами філій ДП «Адміністрація морських портів України» і Підприємств та оперативно-черговими службами територіальних органів ДСНС організується взаємне інформування про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій.

Оперативний черговий Мінінфраструктури після доповіді заступнику Міністра інфраструктури України, до повноважень якого належать питання формування та реалізації державної політики у сфері морського та річкового транспорту, інформує оперативно-чергову службу ДСНС.

У разі виникнення надзвичайної ситуації державного рівня інформування здійснюється у строк, що не перевищує 10 хвилин з моменту надходження інформації.

8. З метою реалізації заходів, покладених на функціональну підсистему в особливий період, органи управління цієї підсистеми переміщуються на пункти управління відповідно до планів заходів з питань цивільного захисту.

Документи щодо організації управління під час надзвичайних ситуацій в особливий період розробляються та зберігаються відповідно до вимог Закону України «Про державну таємницю».

9. Для управління функціональною підсистемою використовуються телекомунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

До них належать:

1) для органів управління функціональної підсистеми:

основні канали зв'язку – канали проводового електрозв'язку загального користування і спеціального призначення;

резервні канали зв'язку – телефонні номери рухомого (мобільного) зв'язку осіб, які використовуються посадовими особами, що входять до складу органів управління функціональної підсистеми;

2) для сил функціональної підсистеми:

основні канали зв'язку – канали проводового електрозв'язку загального користування і спеціального призначення;

дублюючі канали зв'язку – канали, утворені штатними радіоелектронними засобами, які є на оснащенні підрозділів, що входять до складу сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також **радіоелектронними** засобами, які встановлено на автомобільній базі, що належать Державній спеціальній службі транспорту, та надаються нею за згодою.

резервні канали зв'язку – телефонні номери рухомого (мобільного) зв'язку осіб, які використовуються посадовими особами, що входять до складу сил цивільного захисту функціональної підсистеми.

Керівники органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми організовують складання та постійне уточнення списків телефонних номерів каналів проводового електрозв'язку загального користування та рухомого (мобільного) зв'язку осіб, що перебувають у їх підпорядкуванні.

10. До складу сил цивільного захисту функціональної підсистеми входять підрозділи, працівники та засоби Підприємств, зазначених у додатку 1, та інших підприємств, які можуть залучатись до реагування на надзвичайні ситуації або проведення пошуково-рятувальних робіт.

Основними з них є:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;

галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;

добровільні формування цивільного захисту;

судна та інші плавзасоби, які згідно із планами залучаються до реагування на надзвичайні ситуації;

інші формування, що можуть залучатися до реагування на надзвичайні ситуації.

Підприємства, які входять до складу функціональної підсистеми, двічі на рік до 10 грудня та до 10 травня подають до ДП «Адміністрація морських портів України» уточнений розрахунок підпорядкованих сил та засобів, які можуть залучатися до реагування на надзвичайні ситуації.

ДП «Адміністрація морських портів України» на підставі наданих пропозицій складає (уточнює) Розрахунок сил цивільного захисту функціональної підсистеми для реагування на надзвичайні ситуації в акваторії морських портів та організації пошуково-рятувальних робіт в морському пошуково-рятувальному районі України в Чорному та Азовському морях, а також щороку до 10 січня та 01 червня надає його до Мінінфраструктури.

ДП «Адміністрація річкових портів» на підставі наданих пропозицій складає (уточнює) Розрахунок сил цивільного захисту функціональної підсистеми для реагування на надзвичайні ситуації в акваторії річкових портів та щороку до 10 січня та 01 червня надає його до Мінінфраструктури.

11. Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, може впроваджуватись один із таких режимів діяльності функціональної підсистеми:

режим повсякденної діяльності;

режим підвищеної готовності;

режим надзвичайної ситуації;

режим надзвичайного стану.

Рішення про переведення функціональної підсистеми у визначений режим діяльності приймається Міністром інфраструктури України.

12. Режими діяльності функціональної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11 - 15 Кодексу, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11.

13. Залежно від режиму діяльності основними завданнями, що виконуються функціональною підсистемою, є:

1) у режимі повсякденного функціонування:

забезпечення контролю за станом функціонування та небезпечними процесами, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій;

планування заходів цивільного захисту;

здійснення цілодобового чергування пожежно-рятувальних підрозділів відомчої пожежної охорони;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми до дій за призначенням;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій відповідно до компетенції функціональної підсистеми;

забезпечення підготовки працівників, які входять до складу функціональної підсистеми, діям у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій;

створення і поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій відповідно до компетенції функціональної підсистеми;

2) у режимі підвищеної готовності:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації;

виявлення причин погіршення обстановки та підготовка пропозицій щодо її нормалізації;

посилення контролю за станом функціонування та небезпечними процесами, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій, а також прогнозування можливості виникнення надзвичайних ситуацій та їх масштабів;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та впровадження запобіжних заходів від можливих надзвичайних ситуацій;

приведення у готовність наявних (залучення у разі потреби додаткових) сил та засобів цивільного захисту функціональної підсистеми;

3) у режимі надзвичайної ситуації:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення об'єктів, які потрапили до зони надзвичайної ситуації;

прогнозування розвитку надзвичайної ситуації та її наслідків;

організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації силами функціональної підсистеми або залучення для цього необхідних сил інших підприємств, установ та організацій за їх згодою;

організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту працівників від наслідків надзвичайної ситуації, що виникли на Підприємствах;

введення в дію відповідних планів реагування на надзвичайні ситуації;

інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації на залізничному транспорті.

4) у режимі надзвичайного стану – виконання завдань відповідно до Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».

14. У період дії надзвичайного стану функціональна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану» та іншими нормативно-правовими актами.

15. В умовах особливого періоду функціональна підсистема функціонує відповідно до вимог Кодексу та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно з Законами України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а також іншими нормативно-правовими актами.

Переведення функціональної підсистеми у режимі діяльності в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України та плану цивільного захисту на особливий період Мінінфраструктури.

16. Функціональна підсистема організовує свою діяльність відповідно до затвердженого згідно з статтею 130 Кодексу плану основних заходів цивільного захисту на рік.

17. Реагування на надзвичайні ситуації на об'єктах підвищеної небезпеки та на інших об'єктах здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації, планами взаємодії органів управління органів управління та сил цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій, а також планами локалізації та ліквідації наслідків аварій.

18. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та управління силами цивільного захисту функціональної підсистеми, а також інших підприємств, установ та організацій, що залучаються до таких робіт, здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який діє відповідно до статті 75 Кодексу і призначається Міністром інфраструктури України.

19. Для безпосередньої організації та координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації утворюється штаб з ліквідації її наслідків, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Рішення про утворення та ліквідацію такого штабу, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

20. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію або усуненням загрози її виникнення, виконуються силами цивільного захисту Підприємства, де виникла така загроза або ситуація.

Силам цивільного захисту Підприємства надають необхідну допомогу сили цивільного захисту функціональної підсистеми, територіальної підсистеми, на території якої розташоване таке Підприємство, а також відповідні підрозділи ДСНС, Міноборони, Національної поліції, МОЗ та інші організації згідно з планом реагування на відповідну надзвичайну ситуацію.

Залучення сил цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється органами управління, яким підпорядковані такі сили, відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації.

У разі потреби до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучаються додаткові сили цивільного захисту.

Залучення сил цивільного захисту до проведення заходів цивільного захисту в умовах особливого періоду здійснюється згідно з планами цивільного захисту на особливий період.

21. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з відповідними планами реагування на надзвичайні ситуації (на об'єктах підвищеної небезпеки – згідно з планами локалізації і ліквідації наслідків аварій на таких об'єктах).

22. У функціональній підсистемі з метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія з питань:

визначення органів управління, які залучаються під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

визначення спільних заходів, що виконуються силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, складу і кількості необхідних сил (засобів), їх завдань, місць, часу і способів виконання визначених завдань (заходів);

організації управління спільними діями органів управління та сил цивільного захисту під час виконання завдань за призначенням;

усебічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, у тому числі взаємодопомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

23. Залежно від рівня надзвичайної ситуації, обставин, масштабу, характеру та можливого її розвитку організовується взаємодія між штабом з ліквідації надзвичайної ситуації та:

центральними органами виконавчої влади та їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію, – на державному рівні;

територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію, місцевими органами виконавчої влади, створеними ними координуючими органами (комісіями, штабами) та їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію, – на регіональному рівні;

підприємствами, установами, організаціями, які надають допомогу під час реагування на надзвичайну ситуацію, – на об'єктовому рівні.

24. Для забезпечення реагування на надзвичайні ситуації використовуються матеріальні резерви, які створюються заздалегідь.

У випадку нестачі матеріальних та фінансових ресурсів для ліквідації надзвичайної ситуації зазначені ресурси можуть бути виділені відповідно до Закону України «Про державний матеріальний резерв» на підставі звернення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації або Міністра інфраструктури України.

Директор Департаменту
безпеки на транспорті

В.М. Коськовецький